

Vláda chce peníze Evropského sociálního fondu utratit za beton, poskytovatelé sociálních a dalších služeb nesouhlasí

Tisková zpráva, 15. 12. 2020

Vláda České republiky plánuje v programovém období 2021–2027 ignorovat doporučení Evropské komise a snížit podíl financí čerpaných v rámci Evropského sociálního fondu (ESF+) ve prospěch infrastrukturního Fondu soudržnosti (FS). Prostředky ESF+ slouží především k podpoře fungování sociálních služeb, programů na zajištění dostupného bydlení či programů na podporu zaměstnanosti – tedy řešení problémů, jejichž závažnost se následkem epidemie COVID-19 a následné socioekonomické krize ještě prohloubí. Česká vláda však místo toho hodlá nahradit investice do sociálního smíru investicemi do betonu.

Proti záměru české vlády se ohradilo celkem 33 organizací – především poskytovatelů sociálních služeb, organizace pracující s dětmi a mladými, rodinami, osobami se zdravotním postižením i se starými lidmi, dále také uživatelé sociálních služeb, lidé se zkušeností s bytovou nouzí či bezdomovectvím, lidskoprávní organizace či zástupci akademického sektoru. „S vládními kroky zásadně nesouhlasíme, neboť připravované krácení by mělo fatální důsledky nejen pro řadu obyvatel ČR, ale i pro celou společnost. Místo neuvážených škrťů **požadujeme zachování alokací ESF+ v příštím programovém období minimálně v původně plánované výši navrhované Evropskou komisí,**“ říká jménem zúčastněných organizací Iva Kuchyňková z iniciativy Za bydlení.

O krácení alokace ESF+ pro nadcházející programové období se diskutuje již od poloviny října, kdy návrh rozdělení alokací v programovém období 2021–2027 poprvé projednávala Vláda České republiky. Původně navržená podpora 1,6 mld. EUR měla být nejdříve krácena na 1 mld. EUR, následně na 1,4 mld. EUR. To je v příkrém rozporu s výsledky šetření Monitorovacích výborů OP OPZ+ a OP JAK i Rady vlády pro ESIF, které ukazují, že zejména pro menší příjemce jsou příspěvky z ESF+ naprosto klíčové. „*Jednání v tak závažné věci, jako jsou alokace evropských fondů a parametry nastavení jejich čerpání, by se měli účastnit všichni klíčoví aktéři, a to jak z veřejného, tak nevládního a akademického sektoru,*“ domnívá se ředitel Programů sociální integrace Člověka v tísni Jan Černý.

Česká republika stále čelí řadě výzev v sociální oblasti, u nichž k pokroku v řešení významnou měrou přispívá právě ESF. „*Jedná se zejména o strukturální problémy jako nedostatečné zastoupení žen s dětmi a zranitelných skupin na trhu práce, regionální koncentrace chudoby a růst počtu sociálně vyloučených lokalit, předluženost, bezdomovectví a vyloučení z bydlení, stárnutí obyvatelstva, převaha ústavní péče oproti komunitní podpoře,*“ vyjmenovává přetrvávající problémy Iva Kuchyňková. Tyto problémy se navíc vinou pandemie COVID-19 a následné socioekonomické krize patrně dále prohloubí. „*Mnozí obyvatelé ČR budou v brzké době ohroženi ztrátou zaměstnání, živnosti a možnosti podnikat. Krácení prostředků ESF+ tedy přichází v tu nejméně vhodnou chvíli,*“ dodává Iva Kuchyňková.

„*Byly to právě prostředky ESF, které přispěly mimo jiné k tomu, aby děti bez rodin nemusely vyrůstat v ústavech, aby mohly vzniknout mikrojesle či 1500 dětských skupin pro 20 tisíc dětí, aby mohlo dojít k transformaci péče o duševní zdraví i k podpoře integrace Romů či realizaci*

zabydlení

programů s prokazatelným dopadem na snížení recidivy,“ popisuje kladný vliv evropských příspěvků Anna Krbcová z Asociace Dítě a Rodina. V rámci programu OPZ se v současnosti také vzdělává 3000 zdravotních sester a 1250 lékařských pracovníků a farmaceutů. OPZ dále pomáhá v podpoře řešení bezdomovectví, obětem trestné činnosti či rodičům samoživitelům. V programu OP VVV v novém období OP JAK směřuje podpora k odstranění bariér ve vzdělávání, zlepšení prostředí ve školách i mimoškolní výchově. Podporuje v rozvoji učitele i dobrovolné vedoucí. „Kromě sociálních dopadů výše zmíněných služeb a programů má řada z nich i prokázaný ekonomický dopad – mimo jiné se investicí do dané služby šetří veřejné finance,“ dodává Lenka Ouředníčková z Asociace organizací v oblasti vězeňství.

„Hlavním důvodem našeho požadavku pro nekrácení alokací ESF+ je skutečnost, že **velká část problémů v sociální oblasti stále přetrvává**, a nyní rozhodně není dobrý čas polevovat v úsilí o jejich řešení. V novém programovém období bude například možné z ESF+ financovat podporu vzdělávání či potravinovou pomoc (POMPO),“ vysvětluje Iva Kuchyňková a přidává další argumenty: „V důsledku pandemie COVID-19 **očekáváme zhoršení socioekonomické situace** řady obyvatel vinou negativních dopadů počínající socioekonomické krize. Tito lidé budou potřebovat sociální služby a podporu zaměstnanosti, aby se nedostali do dlouhodobé chudoby a sociálního vyloučení.“ Významným důvodem pro zachování alokace je také **stárnutí populace ČR** a nová možnost financovat ze zdrojů ESF+ také projekty pro seniory.

Signatáři otevřeného dopisu, který byl premiéru Andreji Babišovi adresován 10. prosince 2020, také žádají **větší transparentnost a participativnost** dalšího rozhodovacího procesu. „Do rozhodování by měly být zapojeny všechny odborné platformy, které jsou určené k plánování intervence a monitorování procesu. Bez zohlednění argumentů jak sociálních, tak územních partnerů dojde k neodůvodněným realokacím a neuváženým škrtnům v oblasti sociálních a dalších služeb. Důsledky pak ponese celá společnost,“ míní Jan Černý z Člověka v tísni.

Poskytovatelé sociálních a dalších služeb po vládě žádají také **podporu v nastavení plateb pro další programové období ESF+**. „Vyplácení plateb ex post namísto ex ante a povinná spoluúčast zásadně ovlivní schopnost čerpat z budoucích výzev ESF+ u nevládních neziskových organizací a obcí,“ poukazuje na hrozící rizika Jan Černý. Průzkum MPSV, který byl zadán MV OPZ ([Vyhodnocení šetření mezi příjemci OPZ k nastavení spolufinancování v období 2021–2027](#)), prokázal, že obzvláště poskytovatelé sociálních služeb a malé obce by na finanční prostředky za těchto podmínek nastavení plateb nedosáhli. „Kromě nastavení mechanismů projektových plateb ex ante by mělo dojít také k **zapracování výjimek z povinné spoluúčasti obcí a NNO** u projektů v oblasti sociálních služeb a dalších podpůrných služeb, neboť tito menší aktéři na rozdíl od komerčních subjektů nemají na spoluúčast dostatečné finanční prostředky,“ připomíná Lenka Ouředníčková.

Krácení ESF+ na období 2021–2027 je v celkovém kontextu kohezní politiky marginální, ale má vážné dopady na životy obyvatel České republiky. Je zřejmé, že žádoucí by bylo naopak **navýšení ESF+ na úkor infrastrukturních projektů**. „Zachování původní alokace, tak jak ji navrhla Evropská komise, vnímáme jako kompromis a podporujeme stanoviska monitorovacích výborů OP OPZ+ a OP JAK a RV ESIF. **Změny navrhované nyní však nevycházejí z aktuálních potřeb** a dle našeho názoru by mohly vážně ohrozit zotavování ČR z ekonomické krize v důsledku pandemie COVID-19 a následně i sociální smír,“ uzavírá za iniciativu Za bydlení Iva Kuchyňková.

Jaké škrty v Evropském sociálním fondu plánuje česká vláda?

Původní doporučení Evropské komise navrhovalo alokovat do ESF+ 1,6 miliardy EUR. Česká vláda tento příspěvek hodlá zkrátit – původně na 1 miliardu, nyní na 1,4 miliardy EUR.

Část prostředků z ESF+ by měla být přesunuta do Fondu soudržnosti (FS) zaměřeného na rozvoj infrastruktury. [Transparency International](#) přitom upozorňuje, že přesun prostředků z evropských fondů do infrastrukturních projektů může zvýšit riziko korupce.

Co vyplývá z výsledků šetření Monitorovacího výboru OPZ:

[Průzkum realizovaný v létě 2019](#) zjišťoval postoje celkem **1117 příjemců podpory OPZ**, z nichž 44 % tvořily nestátní neziskové organizace, dále zejména obchodní společnosti a státní podniky (27 %), a z nemalé části také obce a jejich příspěvkové organizace (14 %). Většina příjemců podpory se zabývá přístupem k zaměstnání, adaptabilitou pracovní síly, aktivním začleňováním, rovností žen a mužů a dalším problémům na současném trhu práce.

Pro nestátní neziskové organizace, které tvoří 44 % příjemců, představují finance z OPZ ve více než polovině případů **přes 51 % z celkových zdrojů**, pro každou desátou NNO je OPZ dokonce jediným zdrojem.

V aktuálním programovém období realizovalo projekty financované v režimu *ex-ante* 73 % respondentů – téměř všechny NNO či 90 % obcí. V případě, že by v příštím programovém období zálohy poskytovány nebyly, **projekt by ani nepředložilo 42 % příjemců** (mezi NNO dokonce 70 %). Čím menší subjekt, tím menší šance a ochota projekt financovaný *ex-post* realizovat.

Komerční subjekty a organizace veřejné správy by pravděpodobně absenci *ex-ante* financování překonaly spíše než většina NNO, vyšší spolufinancování by pocítili všichni. Dopady na strukturu žadatelů by byly velmi pravděpodobně v obou případech značné a především **pro mnoho NNO by prostředky z OPZ po změnách nebyly dosažitelné**.

Kontaktní osoba za iniciativu Za bydlení:

Mgr. Iva Kuchyňková
Charita Česká republika
Vladislavova 1460/12, 110 00 Praha
Česká republika
e-mail: iva.kuchynkova@charita.cz

#zabydleni

Seznam 33 organizací, které připojily k dopisu předsedovi české vlády Andreji Babišovi:

Za bydlení

Iniciativa Za bydlení

Pomáhá prosadit fungující institucionální a legislativní model, který zabrání propadu lidí na ulici či do sítě obchodníků s chudobou

Charita Česká republika

Organizace poskytující sociální a zdravotní služby lidem v tíživé situaci nebo akutní nouzi, člen celosvětové organizace Caritas

Asociace vzdělavatelů v sociální práci (ASVSP)

Spolek sdružující vyšších odborné a vysoké školy nebo jejich části, které nabízejí vzdělání v sociální práci na území ČR

Platforma pro sociální bydlení

Sdružení prosazující zákon o sociálním bydlení a program Housing First

Asociace Dítě a Rodina

Sdružení 86 organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti

Centrum pro společenské otázky – SPOT

Spolek zaměřený na urbanistické politiky s cílem zajistit důstojné soužití obyvatelů měst

Vteřina poté

Skupina hájící zájmy dětí a mladých lidí vyrůstajících v ústavní péči

Člověk v tísní

Největší česká nevládní organizace, v Česku řeší zejména problematiku sociální práce a vzdělávání

ASOCIACE ORGANIZACÍ V OBLASTI VĚZEŇSTVÍ

Asociace organizací v oblasti vězeňství

Propojování různých aktérů v oblasti vězeňství a trestní justice a přispívání k systémovým změnám v oblasti naplňování trestní spravedlnosti

ASISTENCE O. P. S.

Asistence

Podpora lidí s tělesným a kombinovaným postižením a jejich samostatného života v běžném prostředí

#zabydleni

Aslido

Emancipace lidí bez domova prostřednictvím jejich zapojování do řešení bytové nouze a otevírání dialogu mezi všemi aktéry angažovanými v problematice bezdomovectví

Diakonie ČCE

Poskytovatel sociálních služeb pod hlavičkou Českobratrské církve evangelické, součást mezinárodní platformy Eurodiaconia

Slezská diakonie

Poskytovatel sociálních služeb a pomoci potřebným na území Moravskoslezského kraje

SOS dětské vesničky

Nejstarší nezisková organizace pomáhající v Česku ohroženým dětem

Active citizens fund

ŽIVOT⁹⁰

Život 90

Organizace poskytující služby k podpoře nezávislosti seniorů

GERONTOLOGICKÝ INSTITUT

Gerontologický institut

Analytická, vzdělávací, koncepční, konferenční a poradenská činnost v oblasti problematiky stáří a stárnutí, stáří pohledem vědy a odborníků

Armáda spásy

Mezinárodní křesťanská organizace pomáhající lidem v nouzi

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

EAPN ČR

Nezávislá síť organizací a skupin zapojených do zápasu s chudobou a sociálním vyloučením na venkově

*NADĚJE

Naděje

Jedna z nejstarších českých neziskových organizací pečující zejména o lidi bez domova a lidi ve stáří

Nadace J&T

Pomoc a poradenství rodinám s dětmi v nepříznivé situaci

Fokus Praha

Největší nezisková organizace v Česku podporující lidi se zkušeností s duševním onemocněním

INSTITUT PREVENCE A ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENÍ

Institut prevence a řešení předlužení

Nezávislý think-tank zaměřený na problematiku zadluženosti domácností, exekucí a osobních bankrotů

Nadace OSF

ASOCIACE POSKYTOVATELŮ
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Největší profesní organizace sdružující poskytovatele sociálních služeb v České republice

Hnutí Křesťan a práce
Movement Christian and labour
www.hkan.cz

Hnutí Křesťan a práce

Hnutí usilující o praktické uplatnění sociálního učení církve a řešení aktuálních problémů naší společnosti

Centrum pro dítě a rodinu Valika

Pomoc ohroženým dětem a jejich rodinám formou sociálně aktivizačních služeb

Sdružení křesťanských seniorů

Spolek sledující duchovní a hmotné dobro nejen starších lidí

Česká rada dětí a mládeže

Střešní organizace sdružení dětí a mládeže v České republice

ČOSIV – Česká odborná společnosti pro inkluzivní vzdělávání

Sdružení podporující rozvoj inkluzivního vzdělávání v českém vzdělávacím systému

Evropský Institut Renaissance

Zabývá se problematikou koheze a harmonizace života občanů EU

IQ Roma servis

Podpora možností, příležitostí a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění

Pomáháme dětem. Nabízíme řešení.

Lumos

Organizace zaměřená na deinstitucionalizaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti

Děti úplňku

Spolek sdružující rodiče a další rodinné příslušníky dětí s poruchou autistického spektra

Prevent99

Jihočeská organizace poskytující služby mladým lidem ohroženým závislostmi